

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(3)

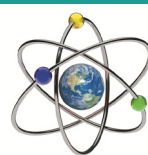
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 558 sahifa,
9-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek bolalar folklorining etnopsixologik jihatlarini.....	10
<i>Alimbayeva Shaxlo Tursunovna</i>	
The Convergence of Educational Paradigms: Policy Borrowing, Adaptability, and Institutional Reform in Uzbekistan's Modern School System	15
<i>Lola Rakhmonovna Djurakulova, Karina Eduardovna Bushevskaya</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida valeologik kompetensiyalarni rivojlantirish	21
<i>Xudoyberdiyev G'iyosiddin Baxtiyor o'g'li, Mamatqulov Davronbek Abdig'apparovich</i>	
Autizm spektridagi buzilishlarga ega bolalar rivojlanishida STEAM ta'lim texnologiyasining pedagogik ahamiyati.....	25
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Zuhra Adizovna</i>	
Ozodlikdan mahrum qilingan shaxsning jazoni ijro etish muassasasidagi moslashuvining psixologik xususiyatlari	30
<i>Saydullayeva Muxabbat Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati.....	33
<i>Shodiyeva Gulruh Xayrullayevna, Ergasheva Farog'at</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida gamifikatsion topshiriqlar asosida divergent fikrlashni shakllantirishning didaktik mexanizmlari.....	37
<i>Jalilov Muhammadali Abdumutalibovich, Saloydiovva Sevaraxon Mahammadsharif qizi</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish	41
<i>Sayfiddinova Muxlisa Sayfiddinova</i>	
Harbiy xizmatchilar oilalarida inqirozlarni profilaktika qilishda ijtimoiy-psixologik xizmatlarning o'rni	45
<i>Sh. S. Kurbanova</i>	
Yosh onalarning pedagogik kompetensiyalariga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar	49
<i>Yuldasheva Zulayxo Sadullayevna</i>	
Роль нарративно-экспозиционной терапии при работе с детьми, репатрированными из ЗОН вооружённых конфликтов	53
<i>Юлдашев Санжар Рузимуродович</i>	
Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar: muammo va uning yechimlari.....	57
<i>Mamatova Karomat Ilhomjonovna</i>	
Bitiruvchi sinf o'quvchilarini kasb-hunarga yo'naltirish jarayonlarida individual yondashuvning ahamiyati ...	61
<i>Asilova Sanobar Xatamboyevna</i>	
Optika bo'limini o'qitishning didaktik asoslari.....	66
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Shomurodova Maftuna Tolibjon qizi, Rayimova Muazzam Xolbobo qizi</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarida kompyuter grafikasiga oid kompetensiyalarni rivojlantirish uchun Gamified Project-Based Learning asosidagi integrativ metodika ishlab chiqish	69
<i>D. Y. Pulatova, G' R. Berdiyev</i>	
Psixologik savodxonlikning o'smirlar akademik savodxonligiga ta'siri.....	76
<i>Fayzullayev Mirzaodil Mirzamurodovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida fizika darslarida loyihaviy ta'limni qo'llashning pedagogik asoslari	81
<i>Ismonov Turgunpulat To'liqinovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiatga oid kompetensiyalarini rivojlantirishda mashg'ulot, ekskursiya va sayrlardan foydalanish metodikasi.....	84
<i>Maripova N. X.</i>	
Individual yondashuvga asoslangan pedagogik mexanizmlarni amaliyotga joriy etish metodikasi	88
<i>Nurova Malika Abduzairovna</i>	

Communicative Learning as a Basis for Critical Thinking Development	92
<i>Petrosyan Nelya Valerevna, Khalilova Farangiz Khoshimovna</i>	
Nikohdan oldingi hissiy-emotsional kompetentlikni rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	97
<i>Raximova Gulxayo Alisherovna</i>	
Talabalarda chidamkorlikni rivojlantirishning ahamiyati	100
<i>Shaalimov Muxtorsha Atxamovich</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda ertaklar orqali tarbiya berish usullari	105
<i>X. Sh. Ochilova</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	109
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kitobxonlik madaniyatini kreativ yondashuvlar asosida shakllantirish imkoniyatlari	112
<i>Xolyigitova Bahoroy Kimsanboyevna</i>	
Bo'lajak buxgalleriya hisobi va audit sohasidagi talabarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslari	117
<i>Arziyeva Visola Namozovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim mazmunini tizimlashtirishning didaktik va aksiologik tamoyillari	121
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Munis Xorazmiy devonining o'rganilishi va uning tarixiy-etimologik tahlili	125
<i>Sharopova Durdona Azim qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida pedagogik kompetensiyalarni takomillashtirish asoslari	129
<i>Tashmatova Gulzoda</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvining didaktik imkoniyatlari	133
<i>To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni	137
<i>Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna</i>	
Talabalar jamoasida uchraydigan nizoli vaziyatlarning diagnostik tahlili	142
<i>Vaxobova Muxtabar Nurmuhimmat qizi</i>	
Kreativ yondashuv asosida talabalarining kasbiy sifatlarini shakllantirish	146
<i>Xolmatova Gulhayo Ulug'bekovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasining psixologik asoslari	151
<i>Xurvaliyeva Tarmiza Latipovna</i>	
Umumta'lim maktab direktorlarining boshqaruv samaradorligini oshirishda media va axborot savodxonligini rivojlantirish modelini takomillashtirish	156
<i>Abdulxakimova Ziyoda Latibjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining darsda muammoli STEAM loyihalarini yaratish ko'nikmalarini rivojlantirish	161
<i>M. S. Achilova</i>	
Optik tushunchalarni shakllantirish metodikasi	165
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Cho'liyeva Sofiya Sobirjon qizi, Shog'dorova Moxinur Bobomurot qizi</i>	
PHET simulyatsiyalari yordamida optikani o'rgatish	169
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Toshmirzayeva Buvioysha Panji qizi, Ruziyeva Jasmina Sirojiddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari ijodiy fikrlashini o'ziga xos jihatlari	173
<i>Gafurova Shoxista Erali qizi</i>	
O'zbekiston hududlarida yengil atletika infratuzilmasi va sportchilar tayyorlash tizimini tashkiliy-boshqaruv asoslari	178
<i>Hakimova Mushtariybonu Hamidovna, Tursunpolatova Ziyoda Jahongir qizi</i>	
O'zbekistonda mustaqil fikrlash muammosi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar tahlili	181
<i>Tursunova Dilbar Zafarovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Methodology for Developing Competencies in Primary Education and the Communicative Analysis of Oral Speech..... 184 Turumbetova Aygul Yusupbaevna	184
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini "Tarbiya" darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga o'rgatish metodikasi 189 Ummatkulova Sayyora Shovkatovna	189
	Boshlang'ich sinflarda matematika ta'limini tashkil etish 191 Saydullayeva Shabbona Ashraf qizi, Axtamqul Azamqulov, Anvar Yusupov	191
	Metakognitiv xabardorlik ko'rsatgichlarining ta'lim shakliga bog'liqligi..... 195 Ermatova Robiya Bekjonali qizi	195
	The Integration of Artificial Intelligence Technologies in Esp Instruction: Enhancing Professional Communicative Competence in Higher Education 199 Ismailova Shaira Ferdausovna	199
	Intercultural Communicative Competence in English Language Teaching: Preparing Global Learners 204 Maqsudova Gulnoz Olimovna	204
	Teaching Reading Through Multimodal Texts: Enhancing Comprehension and Engagement in EFL Classrooms 208 Norboyeva Shahnoza Jo'rabek qizi	208
	Digital Technologies and Cognitive Competence Development in English Language Teaching 212 Sharipova Muhabbat Erkinovna	212
	Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellektga asoslangan elektron o'quv resurslarini loyihalashning konseptual-pedagogik asoslari va didaktik muammolar tahlili..... 216 Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Raxmonov Ziyodillo Xusanovich	216
	Boshlang'ich ta'limda timss mezonlari: kontekstli muammolarga yondashuv 222 Yo'ldoshev Farhodjon Baxtiyor o'g'li	222
	O'qituvchilarning qadriyatlarini va stressga barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning psixologik tahlili 227 Yuldashova Dilafuz Shavkatovna	227
	Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentsiyasini shakllantirish pedagogik muammo sifatida 229 Safarova Madina Azamat qizi	229
	Социально-психологические особенности отношения студентов к использованию искусственного интеллекта chatgpt в образовательной деятельности..... 233 Аскарлова Гулрух Оринбасаровна	233
	Диалог культур в произведениях русскоязычных писателей Узбекистана XXI века 239 Чернова Татьяна Алексеевна, Отакулов Ғолиб	239
	Русский язык как пространство межкультурной коммуникации в литературе Узбекистана 242 Чернова Татьяна Алексеевна, Имамов Жавлонбек, Абдурахмонов Элбек	242
	Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya va sport tadbirlarining asosiy shakllari 245 Abdukarimov Nurmaxan Amirxanovich	245
	Orol bobo obrazi orqali inson va tabiat birligining talqini 249 Hayotova Diyora Hamid qizi	249
	Yosh taekvondochilarda (10–12 yoshli) kuch, tezkorlik va ephillik sifatlarini takomillashtirish metodikasi .. 254 Iminova Z. B., Nazarova M. A.	254
	Oliy ta'lim muassasasi kafedra mudirlarida liderlik xususiyatini rivojlantiruvchi ijtimoiy-psixologik omillar 258 Mamatkulova Kimyoxon Abdujalilovna	258
	Mediafalsafaning oliy ta'lim tizimidagi didaktik imkoniyatlari va pedagogik funksiyalari 265 Mirabdullayev Izzatillo Isroiljon o'g'li	265
	Maktabgacha ta'lim tashkiloti kun tartibini to'g'ri tashkil etishda tarbiyachining roli..... 271 Muminova Gulasal Baxodirovna	271
	Soft Skills yondashuvi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish 275 Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi	275
	Tasviriy faoliyat jarayonida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning kognitiv jarayonlarini rivojlantirish .. 280 Sadirova Kamola Giyozovna	280

Inklyuziv ta'lim sharoitida maxsus pedagogik metodlar orqali o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlash.....	284
<i>Suyunova Kamola Jamshed qizi, Suvonova Kamola Rayimkulovna</i>	
Web-dizayn texnologiyalari asosida bo'lajak informatika va axborot texnologiyalari o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirish metodikasi	287
<i>Ulmasbek Abdubanapovich Yuldashev, Prof. Dr. Ayhan Istanbulu</i>	
O'smirlar axloqiy rivojlanishining psixologik determinantlari va ularni takomillashtirish mexanizmlari	293
<i>Umaraliyev Muzaffarjon Muhammadjon o'g'li</i>	
Oliy ta'limda o'zbek tili fanini o'qitish: muammo va yechimlar	297
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Folklor motivlarining bolalar xarakteri shakllanishidagi o'rni.....	300
<i>Safarova Nigora Oxunjonovna, Sayfilloyeva Jasmina Jahongirovna</i>	
Kreativ pedagogga qo'yiladigan talablar va uni shakllantirish bosqichlari	304
<i>Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi</i>	
Biologiya darslarida STEM va biotexnologiya integratsiyasining nazariy poydevori	307
<i>Abdusamatov Abduqodir Norqul o'g'li</i>	
The Effectiveness of Project-Based Learning in Developing 21 st -Century Skills Among EFL Learners	314
<i>Axmatova Munisa Orif qizi</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarning o'yin faoliyati asosida ijtimoiylashuvi.....	320
<i>P. M. Pulatova, El'muradova Madina Yangiboy qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini xalq og'zaki ijodi asosidagi didaktik o'yinlar orqali rivojlantirishning lingvopsixologik va tarbiyaviy mexanizmlari	326
<i>Muqimova Gullola Qobil qizi, Sultonov Humoyun Ulug'murodovich</i>	
Tillarni o'qitish jarayonini modellashtirishning metodologik asoslari	330
<i>Nurkeldi Jarasbayev</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining informatika ta'limidagi o'rni va ahamiyati	334
<i>Abdullayev Abubakir Narzullayevich, Xurozboyeva Sevinch Abror qizi</i>	
Научно-методологические основы организации психопрофилактической и психокоррекционной работы в практической психологии	337
<i>Ядгарова Озода Ибрагимовна</i>	
Raqamli ta'lim muhitida birlamchi manbalar bilan ishlashning sun'iy intellektga asoslangan pedagogik-metodik mexanizmlari	342
<i>Yursinboyev Jaxongir Mexrojiddin o'g'li</i>	
Zamonaviy biologiyada umumiy genetikaning o'rni va istiqbollari	348
<i>Ko'bayev Jurabek Eshmamatovich</i>	
Разработка системы мониторинга информационной безопасности для высших учебных заведений... ..	352
<i>Хамроев Шохбоз Султонмуродович</i>	
Klaster metodi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida matnli masala yechish ko'nikmasini rivojlantirish ..	356
<i>Atoeva Laylo Akram qizi</i>	
Ta'lim subyekti sifatida o'qituvchi va sun'iy intellektning psixologik-pedagogik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish	363
<i>Mirзахmatova Sayyora Saydaxmatovna</i>	
Research Methodologies for Examining English Texts Focused on Ecotourism Destinations	366
<i>Nurbek Yavqochev</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar aqliy rivojlanishida bolalar adabiyotining o'rni.....	369
<i>Yuldoshova Mexriniso</i>	
Integrativ yondashuvning logopedik mashg'ulotlar orqali dizartriyaning korreksiyalashdagi ahamiyati	372
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li</i>	
Jismoniy tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi	378
<i>Axmedjanov Shuhrat Boltayevich</i>	
Og'zaki nutqni baholash va rivojlantirish omillari va nutqiy vaziyatlar	381
<i>G'aybulloyeva Feruza Bobir qizi</i>	
Hayotiy vaziyatlar asosida matematik tasavvurlarni shakllantirish	384
<i>Raimberdiyeva Sh. N., Ismoilova M. M.</i>	

The Role of Word Formation Processes in Enriching the Vocabulary of the English Language	387
<i>Qoldigiz Mirzayeva</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik rivojlanishini psixodiagnostika qilishning nazariy va amaliy asoslari	391
<i>Radjabova Dilnura Anvarbekovna</i>	
Maktabga tayyorlov yoshida aqliy tarbiyalashda didaktik o'yinlarning o'rni va ahamiyati.....	397
<i>Ziyodullayeva Ruxshona O'ral qizi, Ismoilov Bobur Tohirovich</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlash va axborotni saralash kompetensiyasini rivojlantirishning neyropedagogik mexanizmlari.....	401
<i>Xolmatova Saboxat Ilxomjon kizi</i>	
Akmeologik yondashuv asosida talabalarda konfliktologik kompetentlikni rivojlantirishni takomillashtirish ...	408
<i>Xoshimova Muazzamxon Zaynalobidinovna</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining dirijyorlik apparatini shakllantirishda qo'llaniladigan interfaol metodlarning ahamiyati.....	413
<i>Z. A. Nuraliyeva</i>	
3-sinf ona tili darsligidagi birikuvchanlikka doir mashqlar tahlili.....	417
<i>Safarov Firuz Sulaymonovich, Hamroyeva Zahro G'afforovna</i>	
Лингво-дидактические требования к организации дистанционного обучения иностранному языку: цифровизация, инклюзия и мировой опыт	420
<i>Азимова Ситора Рахимовна</i>	
Развитие альтруистической самоотверженности у подростков на основе прогрессии навыков позитивного мышления	429
<i>Ахрарова Шоира Батыровна</i>	
“Лишний человек” и трагическое осознание своей ненужности	433
<i>Мустафоева Холида Худжагелдиевна</i>	
Talaba-psixologning kasbiy muhim sifatlarini takomillashtirish amaliy ishga tayyorlik omili sifatida	438
<i>Nurimbetova Elmira Jumamuratovna</i>	
Texnologiya faniga sun'iy intellekt texnologiyalarini integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	441
<i>Abdufatayev Sherjaxon Abduazimovich, Yaminova Nargiza Nuriddinovna</i>	
Alisher Navoiy ijodiy merosida ustoz-shogird munosabatlarining aksiologik asoslari	444
<i>Abdullayeva Sabohat G'ayratullayevna</i>	
The Role of Artificial Intelligence in Enhancing English Language Teaching and Learning	448
<i>Asamatdinov Alim Baxtiyarovich, Ochilova Dilfuza Nematovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida monologik nutqni shakllantirishda savod o'rgatish, matn bilan ishlash va audiovizual vositalarning ahamiyati	451
<i>Ikromova Gulhida Axmadillo qizi, Axmadjonova Dilroz Abdulaxad qizi</i>	
Raqamlashtirish sharoitida talabalarda korrupsiyaga nisbatan intolerant madaniyatni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari.....	456
<i>Axmedova Dilnora Kobiljonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida steam texnologiyasidan foydalanishning amaliy asoslari.....	460
<i>Boltayeva Nasiba Ilhom qizi</i>	
Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi.....	464
<i>Bozorova Nigora Sodikjon qizi</i>	
Kontekstli yondashuv orqali bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lisoniy-pragmatik kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	467
<i>Eshoqulova Kamola Ibroximovna</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilar muloqot ko'nikmalarini shakllantirish texnologiyalari	471
<i>Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi</i>	
Talabalik davrida o'quv faoliyatidan qoniqqanlik va lokus nazorat o'rtasidagi o'zaro aloqadorlikning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	474
<i>Jo'rayeva Iqbolxon Po'latovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yo'l harakati xavfsizligi kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasi	479
<i>Jumayev Yunus Rashidovich</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yo'l harakati xavfsizligi kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasi	479
Jumayev Yunus Rashidovich	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilar bilimini onlayn monitoring qilish tizimi	483
Delov To'Iqin Erkinovich, Doniyeva Fazilat Abdushukurovna	
Jadid ma'rifatparvarlarining o'quvchilarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishga doir pedagogik qarashlari	487
Ismatillayeva Mahliyo Muzaffar qizi	
Innovatsion ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari nutq madaniyatini shakllantirishning an'anaviy va innovasion texnologiyalari	490
Nasriddinova Nasiba Alimjonovna	
Rauf Parfi she'riyatini o'qitishda keyslardan foydalanish.....	494
Nomozova Dilobar Suyun qizi	
Maktab o'quvchilarida sog'lom turmush tarzini shakllantirishda jismoniy tarbiya pedagogikasining o'rni	501
Normaxmatov Ilhom Zayniddinovich	
WKF karatechilarida musobaqaoldi stressini boshqarishda motivatsiya va o'zini nazorat qilish ko'nikmalarining ahamiyati	505
Novikova Angelina Veniaminovna, Kamolova Nilufar Davir qizi	
Ingliz tili ta'limida frazeologik birliklarni o'rgatishning lingvodidaktik asoslari.....	510
O'rinova Dildora Bekmahmatovna	
Pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasi	519
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich	
3-4-sinf tabiiy fan darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	523
Rustamova Nilufar	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv jarayoniga moslashuvining psixologik xususiyatlari	528
Uzakbayeva Venera Abatbayevna	
Distant oila farzandlarining psixologik rivojlanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-madaniy omillar	531
Yangiboyeva Dildoraxon Rahmon qizi	
Музыкальные стили как средство развития эмпатии и социальной ответственности учащихся в образовательном процессе.....	537
Ахунова Умида Ойбековна	
Современные тенденции развития французского языка в условиях глобализации.....	541
Давронова Зульфия Бобоевна	
Ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy ingliz tilida neologizmlarning manbai sifatida	547
Tursunxo'jayeva Shirin Farhod qizi	
Педагогические возможности STEAM-технологий в развитии детей дошкольного возраста.....	551
Тошматова Мукаррам Джумановна	
Национальный характер в изображении русскоязычных писателей Узбекистана	554
Чернова Татьяна Алексеевна, Эшонкулов Бектош, Махаматсодиқов Билолиддин	

IJTIMOYIY TARMOQLAR ZAMONAVIY INGLIZ TILIDA NEOLOGIZMLARNING MANBAI SIFATIDA

Tursunxo'jayeva Shirin Farhod qizi
Toshkent davlat Sharqshunoslik universiteti
Koreys filologiyasi kafedrasida 4-kurs talabasi

Annotatsiya: Maqolada ijtimoiy tarmoqlar -TikTok, Instagram, Twitter/X va YouTube – zamonaviy ingliz tilida neologizmlarning manbai sifatidagi roli tahlil etiladi. Raqamli platformalar orqali sleng va yangi so'zlarning paydo bo'lishi hamda tarqalish mexanizmlari ko'rib chiqiladi, asosiy so'z yasash tendensiyalari aniqlanadi. Platforma kelib chiqishi, ma'nosi va qo'llanilish konteksti ko'rsatilgan 18 ta internet iborasining tizimli jadvali taqdim etiladi. Ijtimoiy tarmoqlar til o'zgarishlarining kuchli omili va tizimli ta'limni almashtira olmaydigan qo'shimcha til o'rganish vositasi ekanligi xulosasi chiqariladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tarmoqlar, neologizmlar, sleng, ingliz tili, internet leksikasi, TikTok, Instagram, Twitter/X, til o'zgarishi, xorijiy tillarni o'rganish.

Abstract: The article analyzes the role of social media platforms such as TikTok, Instagram, Twitter/X, and YouTube as sources of neologisms in modern English. The mechanisms of the emergence and spread of slang expressions and new words through digital platforms are examined, and the main trends in word formation are identified. A systematic table of 18 Internet expressions is presented, indicating their platform of origin, meaning, and context of use. The study concludes that social media are a powerful factor in language change and serve as an additional language-learning tool that cannot replace systematic education.

Key words: social media, neologisms, slang, English language, Internet vocabulary, TikTok, Instagram, Twitter/X, language change, foreign language learning.

Аннотация: В статье анализируется роль социальных сетей TikTok, Instagram, Twitter/X и YouTube как источников неологизмов в современном английском языке. Рассматриваются механизмы появления и распространения сленга и новых слов через цифровые платформы, выявляются основные тенденции словообразования. Представлена систематизированная таблица из 18 интернет-выражений с указанием платформы происхождения, значения и контекста употребления. Делается вывод о том, что социальные сети являются мощным фактором языковых изменений и дополнительным средством изучения языка, которое не может заменить систематическое образование.

Ключевые слова: социальные сети, неологизмы, сленг, английский язык, интернет-лексика, TikTok, Instagram, Twitter/X, языковые изменения, изучение иностранных языков.

KIRISH

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va ijtimoiy tarmoqlarning global tarqalishi madaniyatlararo muloqot xarakterini tubdan o'zgartirdi. Xalqaro munosabatlarning intensiv rivojlanishi sharoitida ingliz tilini bilish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda, ayniqsa siyosat, iqtisodiyot, ta'lim va madaniyat kabi sohalarda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev shunday ta'kidlagan: "Biz raqobatbardosh davlat bo'lish maqsadini qo'ydik. Bundan buyon har bir maktab, litsey, kollej va oliy o'quv yurti bitiruvchisi kamida ikkita xorijiy tilni mukammal bilishi kerak". Bu kontekstda til tajribasining nostandart manbalari, avvalambor, ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy ingliz tilini yangilashning asosiy omillaridan biriga aylangan.

TikTok, Instagram, Twitter/X va YouTube platformalari har kuni dunyo bo'ylab milliardlab foydalanuvchilarni qamrab oladi, yangi so'z va iboralarning zudlik bilan yaratilishi va tarqalishi uchun muhit yaratadi. Neologizmlar va slengning paydo bo'lishi bu platformalarning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularning tarqalish tezligi an'anaviy ommaviy axborot vositalariga qaraganda bir necha marta yuqoriroqdir.

Ushbu tadqiqotning dolzarbligi til va raqamli madaniyatning o'zaro ta'siri muammosiga bo'lgan ilmiy qiziqish, shuningdek, kundalik nutqqa faol kirib kelayotgan internet leksikasini tizimlashtirish zaruriyati bilan belgilanadi.

Tadqiqotning maqsadi ijtimoiy tarmoqlarning zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning manbai sifatidagi rolini tahlil etish. Tadqiqot ob'ekti ijtimoiy tarmoqlar ta'sirida shakllanayotgan zamonaviy ingliz tili leksikasi. Tadqiqot predmeti TikTok, Instagram, Twitter/X va YouTube platformalari orqali tarqalgan neologizmlar va sleng iboralardir.

Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- ijtimoiy tarmoqlarning zamonaviy ingliz tiliga ta'sir mexanizmlarini o'rganish;
- eng keng tarqalgan neologizmlar va sleng iboralarni kelib chiqish platformasi ko'rsatilgan holda aniqlash va tizimlashtirish;
- internet leksikasining so'z yasaliş qonuniyatlarini tahlil etish;
- ijtimoiy tarmoqlarning ingliz tilini o'rganish vositasi sifatidagi ta'lim salohiyati va cheklovlarini ko'rib chiqish.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, uning natijalaridan ingliz tili o'qituvchilari, talabalar va raqamli muhitning xorijiy tillar rivojlanishiga ta'siriga qiziquvchi barcha foydalanishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli platformalarning tilga ta'siri muammosi zamonaviy tilshunoslikda faol o'rganilmoqda. Bu yo'nalishning peshqadamlaridan biri David Crystal bo'lib, u "Language and the Internet" ^[1] asarida internetning og'zaki va yozma nutq xususiyatlarini o'zida mujassam etgan, sifat jihatidan yangi muloqot shaklini yaratganligini asosladi. Bu kuzatuv zamonaviy ijtimoiy tarmoqlarga nisbatan ham o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda.

Nelkoska V. "Neologisms under the Influence of Social Media" ^[2] tadqiqotida ijtimoiy tarmoqlar ta'sirida paydo bo'lgan yangi so'zlarning morfo-semantik tahlilini o'tkazdi va qisqartirish, semantik qayta talqin qilish hamda tovushli qisqartirish kabi barqaror tendensiyalarni aniqladi. Bu tendensiyalar ushbu ishning materiallari bilan to'liq tasdiqlandi.

Čilić I. va Plauc J. "Today's Usage of Neologisms in Social Media Communication" ^[3] maqolasida ijtimoiy tarmoqlar neologizmlarni yaratish, transformatsiya qilish va bosqichma-bosqich standartlashtirish uchun asosiy muhit sifatida faoliyat ko'rsatishini ko'rsatdi. Platformalarning interaktiv xususiyati yangi iboralarning tarqalishini tezlashtiradi.

Sulistiyaningsih E. va Muttaqiyah N. "Analysis of Slang Words Used for Comments on TikTok" ^[4] ishida TikTok izohlaridagi slengni tahlil qildi va birliklarning aksariyati qisqartma va semantik siljish orqali shakllanishini aniqladi. Alshehri A. "TikTok as an English Learning Platform" ^[5] tadqiqotida platforma tinglash ko'nikmalarini samarali rivojlantirishini va jonli so'zlashuv nutqi bilan tanishtirishini, ammo grammatik kompetensiyani shakllantirmasligini qayd etdi.

Shunday qilib, mavjud tadqiqotlar ijtimoiy tarmoqlarning til o'zgarishlaridagi omil sifatida muhimligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, bir vaqtning o'zida bir nechta platformani qiyosiy tahlil qilish va ularning o'ziga xos leksik hissasini tizimlashtirish adabiyotda yetarlicha taqdim etilmagan. Ushbu bo'shliqni mazkur ish to'ldiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada o'zaro to'ldiruvchi usullar majmui qo'llanilgan. Nazariy tahlil usuli internet muloqoti va sotsiolingvistika bo'yicha ilmiy adabiyotlarni o'rganish uchun ishlatilgan. Leksikografik tavsif usuli TikTok, Instagram, Twitter/X va YouTube platformalaridan to'plangan muayyan iboralarning ma'nolari va qo'llanilish kontekstlarini tahlil qilishda qo'llanilgan.

Leksik materiallarni tizimlashtirish uchun tasniflash usulidan foydalanilgan: birliklar "kelib chiqish platformasi", "so'z turkumi", "so'z yasaliş mexanizmi" va "qo'llanilish konteksti" parametrlari bo'yicha taqsimlangan. Qiyosiy usul leksik birliklarning dastlabki ma'nolarini yangi platforma ma'nolari bilan solishtirish, semantik siljishlarni aniqlash uchun qo'llanilgan.

Tadqiqot materiallari ko'rsatilgan platformalarning dolzarb kontentidan tanlov usuli bilan ajratib olingan 18 ta eng keng tarqalgan internet iboralardan iborat korpusdir. Tanlov mezonlari: qo'llanilish chastotasi, platformalararo tarqalganlik va vakolatli lingvistik sleng lug'atlarida qayd etilganlik.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ko'rib chiqilayotgan platformalarning har biri o'ziga xos til ta'siri mexanizmlariga ega. TikTok leksikani qisqa videolar va algoritmik tavsiya lentasi orqali tarqatadi: yangi ibora bir necha kunda turli mamlakatlar auditoriyasini qamrab olgan holda viral bo'lishi mumkin. Instagram vizual obraz va o'z-o'zini taqdim etish madaniyati bilan chambarchas bog'liq vizual yo'naltirilgan slengni shakllantiradi. Twitter/X belgilar cheklovi va ommaviy

munozaralar madaniyati tufayli qisqa va topqir iboralar maydoniga aylangan. YouTube esa strimlar, vloglar va izohlar orqali so'zlashuv iboralarining shakllanishiga ta'sir qiladi [1].

Yoshlar bu til jarayonlarining asosiy harakatlantiruvchi kuchidir. Dolzarb slengdan foydalanish yoshlarga ma'lum raqamli madaniyatga mansubligini bildirish imkonini beradi [2]. Bloggerlar va influencerlar yangi iboralarni kiritadi, ular zudlik bilan ko'p millionli auditoriya tomonidan o'zlashtiriladi va kundalik nutqqa kirib boradi.

Aniqlangan materiallarni tizimlashtirish uchun eng keng tarqalgan ijtimoiy tarmoq neologizmlari va sleng iboralarining jadvali tuzildi:

1-jadval: Ijtimoiy tarmoqlar neologizmlari va slengi: tizimlashtirish va tahlil

So'z / ibora	Platforma	So'z turkumi	Ma'nosi	Qo'llanish namunasi
Slay	TikTok / Instagram	fe'l / undov	"Biror narsani zo'r qilish, ajoyib ko'rinish"	You slay! – "Zo'r ko'rinasiz!"
FYP	TikTok	qisqartma	For You Page – TikTok tavsiya sahifasi	# FYP – video tavsifida targ'ib uchun
POV	TikTok / YouTube	qisqartma	Point of View – birinchi shaxs ko'rinishidagi video formati	POV: you are late for school
Delulu	TikTok	sifat	delusional so'zining qisqartmasi – "xayolparast"	She's so delulu about her chances
Viral	barcha platformalar	sifat	Tezda mashhur bo'ladigan kontent	This video went viral overnight
Main character	TikTok / Instagram	ot	"Bosh qahramon" – o'zini hayotning markazida his qilish	I'm the main character of my story
No cap	Twitter / X	ibora	"Hazilsiz, chindan" (cap = yolg'on)	No cap, that was the best day ever
Lowkey	Twitter/X / Instagram	ravish	"Jimgina, biroz, oshkor qilmasdan"	I'm lowkey obsessed with this song
Vibe check	TikTok / Twitter / X	ot	Muhit yoki kayfiyatni tekshirish	This place passed the vibe check
It's giving...	TikTok / Instagram	ibora	"Bu ... ni eslatadi / taratadi"	It's giving royalty
Rent free	Twitter / X	ibora	"Boshda bepul yashaydi" – obsesif fikr	This song lives rent free in my head
Understood the assignment	Twitter/X / TikTok	ibora	"Vazifani tushundi" – mukammal bajarish	She really understood the assignment
Era	TikTok / Instagram	ot	Uslub yoki kayfiyatni tavsiflaydi hayot davri	I'm in my villain era
Rizz	TikTok / YouTube	ot	Xarizm, yoqish va flirt qilish qobiliyati	He's got so much rizz
Ratio	Twitter / X	ot/fe'l	Post javoblari layklarga qaraganda ko'p bo'lganda (muvaffaqiyatsizlik belgisi)	He got ratioed badly on that tweet
Simp	YouTube / TikTok	ot/fe'l	Hamdardlik tufayli boshqaga haddan ziyod xizmat qiladigan odam	Stop simping and have some self-respect
Hits different	barcha platformalar	ibora	"Boshqacha qabul qilinadi, chuqurroq ta'sir qiladi"	This song hits different at night
Gatekeep	Instagram / TikTok	fe'l	Ma'lumot yoki trendlarni ataylab yashirish	Stop gatekeeping that restaurant!

Taqdim etilgan birliklarni tahlil qilish to'rtta barqaror so'z yasaliş tendensiyasini ajratib ko'rsatish imkonini beradi.

Birinchiidan, qisqartma: FYP va POV mustaqil leksik birliklarga aylandi.

Ikkinchiidan, semantik qayta talqin: slay so'zi ijtimoiy tarmoqlar davridan ancha oldin mavjud bo'lgan, ammo raqamli madaniyat unga yangi ijobiy ma'no berdi.

Uchinchidan, fonetik qisqartirish: delulu so'zi delusional dan fonetik qisqartirish yo'li bilan hosil bo'lgan ^[3].

To'rtinchidan, frazeologizatsiya: hits different, rent free, understood the assignment ma'nosi faqat ma'lum madaniy kontekst doirasida tushuniladigan iboralardir.

Shuni ta'kidlash joizki, iboralarning katta qismi bitta platformaga bog'liq emas: viral, hits different, main character barcha ko'rib chiqilayotgan maydonchalarda faol qo'llaniladi, bu leksikaning platformalararo migratsiyasidan dalolat beradi ^[4].

Viral va POV kabi ba'zi birliklar allaqachon media matnlari va publitsistikaga kirib borgan, bu ularning tilda bosqichma-bosqich legitimlashuvidan dalolat beradi.

Ta'lim salohiyati nuqtayi nazaridan ijtimoiy tarmoqlar ona tili so'zlovchilarining jonli, autentik nutqiga kirish imkonini beradi. Biror ibora minglab videolarda takrorlanganda, u takrorlash effekti orqali o'z-o'zidan o'zlashtiriladi, bu chet tillarni o'qitish metodikasida yaxshi ma'lum mexanizmdir ^[5].

Shu bilan birga, tadqiqot muhim cheklovlarni aniqladi: norasmiy leksikaning ustunligi, bloggerlar nutqidagi grammatik xatolar va uzuq-yuluq format – bularning barchasi rivojlangan nutqni qabul qilish qobiliyatini pasaytiradi ^[6].

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot quyidagi xulosalar chiqarish imkonini beradi. Ijtimoiy tarmoqlar - TikTok, Instagram, Twitter/X va YouTube - zamonaviy ingliz tili leksikasiga sezilarli va ko'p tomonlama ta'sir ko'rsatadi. Har bir platforma o'ziga xos hissa qo'shadi: TikTok iboralarni viral video formatlar orqali tarqatadi, Twitter/X qisqa va topqir sleng yaratadi, Instagram vizual yo'naltirilgan leksikani shakllantiradi, YouTube esa bloggerlarning so'zlashuv iboralari orqali ta'sir qiladi. Leksikaning katta qismi platformalar o'rtasida migratsiya qiladi va asta-sekin kundalik nutqda mustahkamlanadi.

18 ta tizimli birlikni tahlil qilish shuni ko'rsatdiki, internet slengi asosan qisqartma, semantik qayta talqin, fonetik qisqartirish va frazeologizatsiya orqali shakllanadi. O'zlashtirilayotgan leksika barqaror norasmiy xarakter kasb etadi, bu esa qo'shni tadqiqotlar ma'lumotlari bilan tasdiqlanadi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi tavsiyalar beriladi. Ingliz tili o'qituvchilariga til o'zgarishlari va registr farqlarini muhokama qilish uchun qo'shimcha material sifatida internet leksikadan foydalanish tavsiya etiladi. Til o'rganuvchilar platformalar kontentiga tanqidiy yondashishlari, so'zlashuv va akademik registrlarni farqlashlari lozim. Keyingi tadqiqotlarni turli ijtimoiy tarmoqlarda neologizmlarning tarqalish tezligini qiyosiy korpus tahlili yo'nalishida olib borish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Crystal, D. Language and the Internet. Cambridge University Press, 2006.
2. Nelkoska, V. Neologisms under the Influence of Social Media – Morpho-Semantic Analysis, ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies. - 2020. - Vol. 9.
3. Čilić, I. Š., Plauc, J. I. Today's Usage of Neologisms in Social Media Communication, Journal of Humanities and Social Sciences. - 2021.
4. Sulistyaningsih, E. F., Muttaqiyah, N. Analysis of Slang Words Used for Comments on TikTok, Journalistics: Journal of English Teaching and Applied Linguistics. - 2022. - Vol. 2.
5. Alshehri, A. A. TikTok as an English Learning Platform for Saudi EFL Students: Insights into Informal Digital Learning, Arab World English Journal. - 2022. - Vol. 13.
6. Thorne, T. Dictionary of Contemporary Slang. 4th ed. - Bloomsbury, 2014.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.